
Nom del projecte: Comunalitats Urbanes

Contacte: Ernesto Morales (ernesto.morales@uab.cat)

Web:

Àrea: Urban Governance, Commons, Internet and Social Innovation

---

Què

L'IGOP, des de la seva seu a l'[Escola de Polítiques socials i Urbanes](#), ubicada al Districte de Nou Barris de Barcelona, hi participa aportant el coneixement i la metodologia en la generació d'una xarxa comunitària orientada a la vertebració d'una Comunalitat Urbana del Districte de Nou Barris de Barcelona. El projecte defineix una estratègia relacional amb els territoris de proximitat que possibiliti la generació de demanda suficient per fer sostenibles econòmicament iniciatives de generació d'ocupació i d'activitat econòmica al Districte (de manera preferent d'economia social i solidària). Els objectius generals són els següents:

- Generar una xarxa comunitària orientada a la vertebració d'una Comunalitat Urbana al Districte de Nou Barris de Barcelona.
- Impulsar projectes de suport mutu i generació d'ocupació i renda a partir de les necessitats identificades al territori.
- Sistematitzar aprenentatges, bones pràctiques i estratègies d'èxit per a la generació de comunitats urbanes, projectes de suport mutu i iniciatives econòmiques (economia social i solidària) des de les xarxes comunitàries.
- Realitzar un mapeig de béns comuns que poden contribuir a la satisfacció de necessitats de la població del territori i a la generació de la xarxa de la Comunalitat Urbana del Districte de Nou Barris.

L'impuls de comunitats urbanes al Districte de Nou Barris de Barcelona comença als barris de Roquetes i Verdum, abastant una població de 29.155 persones amb qui dinamitzar la seva organització al voltant de les economies comunitàries i les xarxes de suport mutu.

Qui

Fundació Pare Manel, Ètic-Hàbitat. SCCL, IGOP-UAB, Azimut-360, BarcelonActiva, Pla Comunitari de Roquetes, Pla Comunitari de Verdum. (Amb el suport i finançament de la Generalitat de Catalunya).

Perquè

Des de l'Escola de l'IGOP es potencia la vinculació de la universitat amb el seu entorn i promoure processos de recerca participativa juntament amb diferents actors del territori. En el cas de les comunitats urbanes de Nou Barris, es treballa a partir de l'anàlisi de les principals debilitats i fortaleses territorials. Es tracta d'un territori amb un nivell de renda baix, el nivell formatiu majoritari de la població és bàsic o d'estudis intermedis i amb unes taxes d'atur majors a les de la mitjana de Barcelona. Alhora, és un territori amb poca trajectòria cooperativa, però amb una important cultura reivindicativa i dinàmiques consolidades de treball en xarxa, tals com han estat al llarg dels anys el Pla Comunitari de Roquetes i les seves entitats, les quals van cristal·litzar en la generació una xarxa de suport mutu.

Les necessitats identificades i els objectius de partida són:

- Enfortir i potenciar el comerç de proximitat com a motor de l'economia al Districte, impulsant serveis atractors per nous comerços i generant serveis per a la millora de l'atenció i la qualitat, com poden ser mitjançant la creació d'iniciatives d'ESS per a la distribució de productes i aliments des de la proximitat.
- Innovar i generar noves sinergies al voltant de les iniciatives de suport mutu i/o de projectes assistencialistes orientats a la distribució d'aliments entre famílies vulnerables, fent front a la necessitat de generar renda a partir de l'estalvi en el consum energètic des de una perspectiva de transició energètica.
- Plantejar estratègies de cura, en un territori amb un índex d'envelliment elevat i població infantil sense escolaritzar durant l'etapa 0-3.
- Fer front a la bretxa digital en sentit ampli, abordant l'alfabetització digital com l'accés a la xarxa (tenint present el perfil socioeconòmic de la població i la possible generació d'infraestructures col·lectives).
- Donar resposta a les necessitats de les comunitats de veïns del territori, amb la prestació de serveis mancomunats (neteja, manteniment, etc.).

Com

El projecte fonamenta la seva intervenció en l'aplicació d'una estratègia d'investigació-acció participativa, és a dir, en la generació d'un procés relacional i de treball de camp que possibiliti, d'una banda, generar coneixement útil per a l'impuls de les possibles línies de actuació, i per altra banda, generar organització col·lectiva i aprenentatge en lògica de cooperació territorial i promoció de l'impuls de cooperatives i economies comunitàries. Aquest procés serà desenvolupat pels mateixos actors, organitzacions i comuns urbans, que anirem incorporant a la pròpia Comunalitat, tenint com a punt inicial de partida les xarxes comunitàries dels barris de Roquetes i Verdum.

Com a espais d'organització del projecte trobem:

- L'assemblea de la Comunalitat urbana, com a espai de validació i contrast del conjunt d'actuacions a desenvolupar, així com per a la generació de la reflexió

col·lectiva. Constituïda pel conjunt d'associacions, entitats, associacions i comuns urbans mapejats al territori.

- Comitè activador (grup impulsor del projecte) constituït per les entitats del present projecte (Fundació Pare Manel, Ètic-Habitat. SCCL, IGOP-UAB, Azimut-360, BarcelonActiva, Pla Comunitari de Roquetes, Pla Comunitari de Verdum.
- Un equip dinamitzador del procés. El qual serà contractat amb aquesta finalitat.
- Un grup de recerca acció participativa (GIAP). El que estarà constituït per equip dinamitzador i diferents informants clau de cadascun dels territoris, els quals podran anar variant segons les necessitats i moments del procés, hauran d'ajudar l'equip tècnic a definir l'estratègia relacional al territori, connectar amb col·lectius i persones de cada bé comú urbà amb la idea d'integrar-los a la Comunalitat, etc... Es farà participar del grup a persones, informants clau, que ens puguin ajudar a aproximar-nos a la diversitat de comunitats d'origen i cultura del barri i (comunitat gitana , marroquina, hondurenya...). Es trobarà de manera regular segons les necessitats de desplegament de la Comunalitat i l'estat de desplegament i expansió dels projectes i les àrees territorials potenciadores de la demanda.

Durant els dos primers anys es treballarà en clau generadora de demanda als barris de Canyelles, La Guineueta i Trinitat Nova, així com amb els principals eixos comercials senyalitzats al mapa a l'adjunt/annex (Pg. Fabra i Puig, Pg. Pi i Molist i Pg. Valldaura). A partir del tercer any projectem incorporar com a barris a dinamitzar des de la Comunalitat els que actualment només es proposen com a territoris de demanda, així com incorporar tots els barris del Districte com a territori de demanda, avançant també per a la generació d'estructures organitzatives per incorporar-les a la Comunalitat Urbana de Nou Barris. Barris.

Quan

El projecte es va iniciar el 2022.